

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گنج دانش

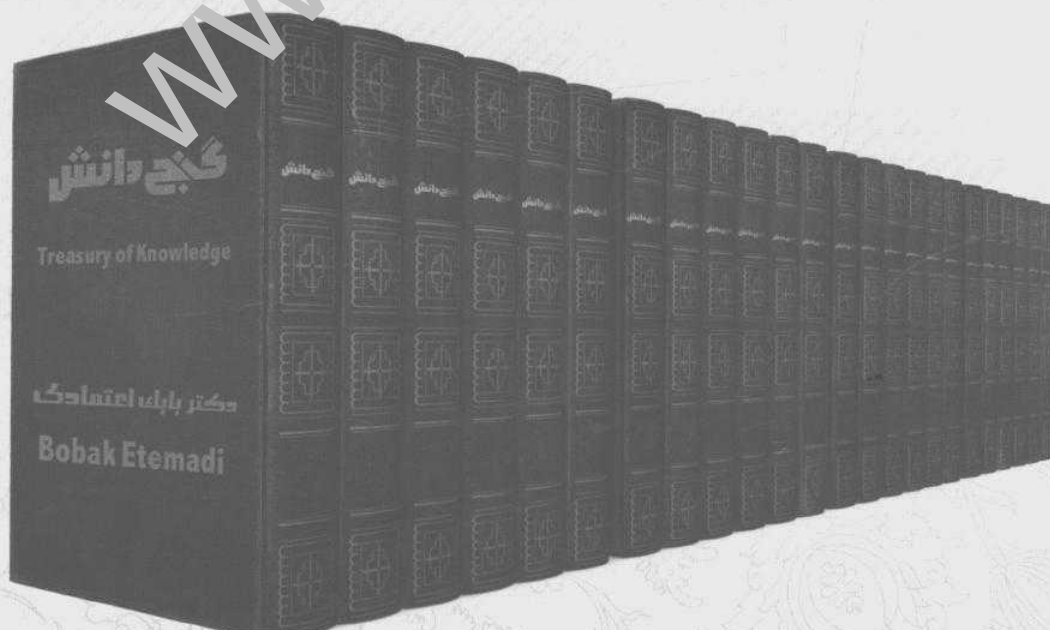
دانشنامه مدرسه - جهان جانوران

دکتر بابک اعتمادی

Treasury of Knowledge

School Encyclopedia - World of Animals

Bobak Etemadi

۱۵۵۸۴۲۴

Treasury of Knowledge

www.pakhshepayam.ir

گنج دانش

School Encyclopedia – World of Animals

دانشنامه مدرسه - جهان جانوران

Author : Bobak Etemadi

Editor | Mitra Etemadi

This work is first published in Tehran, Iran in 2016 by Payam E Ketab Publication
No.4, Apt# 5, Mehdizadeh Alley, South Kargar St., Enghelab Sq.
Tel: +98(0)2166568060, +98(0)2166568050 Postal Code: 1313954587

Bobak Etemadi asserts his moral right to be identified as the author of this work.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the author.
Printed and bound in Tehran, Iran

- We welcome your comments and suggestions about this work. Please write to us at: info@pakhshepayam.ir
- See other works of this author at the back of the book
- If you would like to order any of our hardcover Collector's Edition books, you may order online at: www.pakhshepayam.ir

• ISBN: 978-600-7650-28-8

• Price: 380000 IRR

نویسنده: بابک اعتمادی

میترا اعتمادی
طراحان گرافیک
مهدی فیروزخانی، راضیه تاجی زادگان، یاشار لطیف پور،
مرضیه تاجی زادگان، سید مهدی نوابی قوام آبادی
خداداد رضوانی، جاوید محسن زاده، احمد رضا بهمنی
هرمز کاگازده، منوچهر امینی، زهرا هوشیار، احسان آگینه
امید محمد زاده، اشکان حیدر نیا، علیرضا بهمنی اصل
یوسف بابایی درویش
مهدی فیروزخانی
راضیه تاجی زادگان
علی غفاری، عشرت گل بازی، کلا، نونه ماخر
بهار ۱۳۹۵
۲۵۰۰ جلد
چهار گل
طرح نفیس
راد
۳۸۰۰۰ تومان
انتشارات پیام کتاب
میدان انقلاب، خ کارگر جنوبی، کوچه مهدی زاده، پلاک ۵ واحد ۵
کدپستی: ۱۳۱۳۹۵۴۵۸۷، تلفن: ۶۶۵۶۸۰۶۰ - ۶۶۵۶۸۰۵۰
شابک ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۰-۲۸-۸

این اثر، مشمول قانون حمایت حقوق مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است.
تکثیر تمام و یا قسمتی از این اثر به هر شکل ممنوع می باشد و پیگرد قانونی دارد.

| CIP (Cataloging in Publication) |

National Library and Archives of I.R Iran

www.nli.ir

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

| فیپا (فهرست نویسی پیش از انتشار) |

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

Main Entry	: Etemadi, Bobak, 1982-
Title Proper and Creator	: School Encyclopedia – World of Animals/ Writer: Bobak Etemadi, Editor: Mitra Etemadi.
Published	: Tehran: Payam E Ketab Pub, 2016.
Physical Description	: 256 P.: illustrated(in color); 22x29 cm.
Monographic Series	: Treasury of Knowledge
ISBN	: 978-600-7650-28-8
Cataloging Source	: FIPA (National Library of Iran's CIP)
Note	: Includes bibliographical references.
Subject	: Animals –Encyclopedias for children and young adults
Subject	: Encyclopedias and dictionaries for children and young adults
Added Entry	: Etemadi, Mitra, 1988- --Editor
Library of Congress Classification (LCC)	: QL7۱۶-2 1395
Dewey Decimal Classification (DDC)	: [ج]591/03
National Bibliographic Agency Control Number	: 4100500

سرشناسه	: اعتمادی، بابک، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: دانشنامه مدرسه - جهان جانوران/نویسنده بابک اعتمادی؛ ویراستار میترا اعتمادی.
مشخصات نشر	: تهران: پیام کتاب، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ص: مصور؛ ۲۲x۲۹سم.
فروست	: گنج دانش
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۰-۲۸-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: حیوان ها -- دایره المعارف های کودکان و نوجوانان
موضوع	: دایره المعارف و واژه نامه های کودکان و نوجوانان
شناسه افزوده	: اعتمادی، میترا، ۱۳۶۶ - ویراستار
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۴۲۶الف/QL۷۱۶
رده بندی دیویی	: [ج]۵۹۱/۰۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۱۰۰۵۰۰

دبایچه نویسنده |

دانشنامه و پیشینه آن

دانشنامه یا دائرةالمعارف یک کتاب مرجع است که دانستی‌ها و مفاهیم یک یا چند رشته از دانش‌های بشری را در خود دارد و به عبارتی مجموعه‌ای از دانش‌هاست و تنظیم آن معمولاً الفبایی و یا موضوعی-الفبایی است. هدف دائرةالمعارف‌های عمومی، همه‌فهم کردن دانش در مقوله‌های مختلف است.

تفاوت دانشنامه با لغت‌نامه یا دیکشنری در این است که مداخل لغت‌نامه تنها از لحاظ زبانی مورد بررسی قرار می‌گیرند و از لحاظ مفهوم، تلفظ، کاربرد، ریشه و غیره معرفی می‌شوند؛ درحالی‌که در یک دانشنامه توضیحات چندپاراگرافی و یا حتی چندصفحه‌ای در مورد یک مداخل مدخل داده می‌شود.

دائرةالمعارف نویسی پیشینه‌ای بسیار طولانی دارد. بسیاری نقش مشرق زمین را در این زمینه طولانی‌تر از غرب می‌دانند و بسیاری نیز ارسطو را نخستین کسی می‌دانند که اقدام به گردآوری مجموعه اطلاعات دانش بشری کرده است.

از گردایه‌های نوشتاری معروف جهان می‌توان دانشنامه چینی دریای ژاد، دانشنامه بزرگ شوروی، دائرةالمعارف عربی عیون الاخبار، دانشنامه دینکرت به زبان پارسی، دائرةالمعارف فارسی جامع‌العلوم، دانشنامه‌های بریتانیکا به زبان انگلیسی و لاروس (فرهنگنامه بزرگ فرانسه) را نام برد.

پس از انقلاب اسلامی با توجه به پیشینه درخشان فرهنگ و تمدن ایران و اسلام و با توجه به ناکافی بودن دائرةالمعارف‌های موجود و ضرورت زمانی و همچنین نیاز به تلاش برای شناساندن این فرهنگ عظیم به پویندگان علم و معرفت، به‌ویژه جوانان، ضرورت تدوین و تألیف فرهنگنامه‌یی با اصول و ضوابط دقیق علمی بیش از پیش احساس می‌شود.

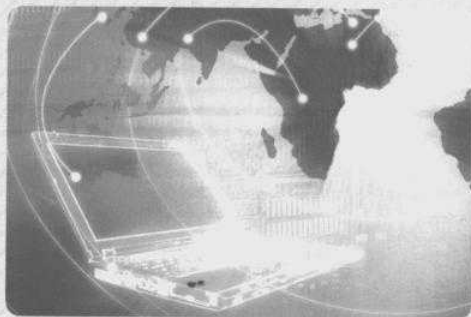
■ معرفی مجموعه

مجموعه گنج دانش حاصل سال‌ها تلاش و تحقیق شبانه‌روزی در رشته‌های مختلف علوم است و دانشنامه‌ای ۴۰ جلدی مختص کودکان و نوجوانان حاصل کار است. شاید بتوان بدون اغراق گفت که تولید این سری از فرهنگنامه‌ها برای اولین بار به این وسعت و در این حیطه موضوعی وسیع در ایران اتفاق افتاده است. استقبال و اعتماد دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان از مجلدات اولیه گنج دانش، ما را بر آن داشت تا با تجربه‌ای که اکنون همراه تلاش و پشتکار ما شده است سلسله دانشنامه‌هایی را تحت همان عنوان منتشر کنیم.

هرچند تعداد زیادی کتاب با هدف تهیه متون آموزشی برای نوجوانان در گذشته هم به چاپ رسیده است؛ تفاوت این سری از کتب با دیگر مجموعه‌ها در این است که مطالب علمی این مجموعه متناسب با نیازهای دانش‌آموزان ایرانی تدوین شده است و با تلاش وافر به صورت کاملاً بومی تبدیل شده است.

تنها با ورق زدن چند صفحه اول از هر مجلد خواهید دانست که با مجموعه‌ای بسیار متفاوت با آنچه تا به امروز به‌عنوان دانشنامه دیده‌اید روبرو هستید. برنامه‌ریزی صحیح مراحل پژوهشگری و مقاله‌نویسی در ابعاد محتوایی، ساختاری و نگارشی، برنامه‌ریزی همه‌جانبه در خصوص اصلاح زیرساخت‌های آموزشی، این اثر را از آثار مشابه خود متمایز می‌سازد. ارائه مطالب به‌صورت کوتاه و خواندنی و توضیح آن در حد ضرورت است و از حاشیه‌روی پرهیز شده است و این مهم به‌گونه‌ای است که تبیین مطالب به حدی باشد که مقصود برای خواننده روشن شده و درعین حال این خلاصه‌گویی منجر به ابهام و ایهام نشود.

هدف اصلی مجموعه کتاب‌های «گنج دانش» در این بوده که مرجعی موثق و در برگیرنده عناوین پایه باشد. فصل‌ها و مداخلی گوناگون همچون علم و تکنولوژی، زندگی ماقبل تاریخ، عناصر تشکیل دهنده جهان، گرما، بازیافت، رادیواکتیویته، زندگی‌نامه شخصیت‌های مشهور، موجودات زنده تک‌سلولی، صدا، واقعه ۱۱ سپتامبر، هنر، تجارت، جغرافیا، تاریخ، ادبیات، فلسفه، مذهب، سیاست، فرهنگ، علوم، ورزش و ابزارآلات موسیقی و غیره به همراه مجموعه‌ها، فهرست‌ها، نمودارها، نقشه‌ها، پرچم‌ها، توالی حقایق و ترتیب رخداد زمانی در کنار تصاویری با گرافیک ابداعی به خواننده هدیه می‌شود.

حتی در عصر اینترنِت یک مجموعه دائره‌المعارف کاغذی، شأن و عمق بیشتری به کتابخانه شما می‌دهد، در نتیجه حس اقیانوس بیشتری در کار با کتب غیر دیجیتال به دست می‌آورید. ورق زدن کتاب، جذابیت منحصر به فردی دارد و شما کتاب را به تمامیت آن حس می‌کنید. جستجو در آن، چشم را همانند جستجو در صفحه مانیتور خسته نمی‌کند. همچنین شما در هنگام جستجوی کلمات در یک کتاب کاغذی، اطلاعات دیگری نیز به چشم‌تان می‌آید که باعث یادگیری مضاعف‌تان خواهد شد و روزنه‌های جدیدی را برایتان باز می‌کند.

هنروری چاپ نفیس این کتاب‌ها بر روی صفحات گلاس و جلد سخت، این مجموعه را به صورت یک شیء با ارزش جهت هدیه، نگهداری و یا افزودن به گنجینه کتابخانه منزل مناسب کرده و اعتبار غیرقابل تردیدی به آن می‌دهد و در حقیقت یک سرمایه‌گذاری است که نسل‌ها ادامه پیدا خواهد کرد.

روش کار

روش تهیه این مجموعه بدین گونه بوده است که در ابتدا گروه‌های مشخصی از مطالب در زمینه‌های گوناگون علاوه بر اینترنِت با استفاده از کتاب‌های منبع و نشریات معتبری که در کتابخانه‌ها نگهداری می‌شوند، انتخاب و طبقه‌بندی شدند. این داده‌ها با مراجعه به هزاران منبع مرجع جمع‌آوری و سپس صحت نقل مطالب و برداشت از مآخذ و ارجاعات دقیقاً بررسی شده است. در همین راستا، بهره‌گیری از اصول روش‌های آمارگیری به منظور تکمیل اطلاعات غیر موجود یا متناقض از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد.

سپس صبورانه عناوین روز مرتبط با آن‌ها به حالت ابتکاری انتخاب گردید و پاراگراف‌های کوتاهی در مورد هر موضوع از منابع گوناگون تحقیق، گردآوری و ترجمه شد؛ بدین گونه که در ابتدا تعریفی از موضوع به صورت مختصر ارائه می‌دهند سپس کاربرد و بسط آن موضوع با اتکا به کار دانشمندان ایرانی و کتاب‌ها ارتباط آن با موضوعات دیگر ذکر شده است.

دشواری گردآوری مطالب تنها در دقت نظر لازم برای تدوین آن‌ها خلاصه نمی‌شد، بلکه نیاز بود تا حد امکان اطلاعات گردآوری شده جذاب، کوتاه و خواندنی باشند و تلاش این جانب بر آن بوده است که اطلاعات ارائه شده درباره ایران در تمامی زمینه‌ها بکر و تازه باشند.

فکر تألیف دائرةالمعارف برای خوانندگان کودک، نوجوان و جوان فکر تازه‌ای نیست. چنین کتاب‌هایی در جهان پیشینه‌ای طولانی دارند؛ اما این کار در ایران سابقه چندانی ندارد و در برخی دانشنامه‌های قدیمی تهیه شده در کشور برای سنین پایین هیچ‌یک از اصول و معیارهای دائرةالمعارف‌نویسی، به‌ویژه معیارهای خاص دائرةالمعارف کودکان، رعایت نشده است. این رویداد نیاز به نگارش کتابی را می‌رساند که به مسائل این سنین حساس پاسخ دهد؛ بنابراین مجموعه گنج دانش خطمشی ویژه‌ای دارد و اهداف خود را در این زمینه پی می‌گیرد.

هرچند در گذشته فرهنگنامه‌ها به نحوی تدوین می‌شدند که نوجوانان قادر به استفاده از آن‌ها نبودند اما امروزه فرهنگنامه‌های مربوط به نوجوانان بخش بزرگی از بازار کتاب را به خود اختصاص داده است. یکی از علل استقبال از چاپ این کتب جای خالی چنین کتاب‌هایی در بازار کتاب ایران است. این فرهنگنامه‌ها در صورتی که به‌درستی تدوین شده باشند قادر به راهنمایی کودک در یافتن راه صحیح به‌سوی آینده او هستند.

هر کودک نیازمند کتابی پاسخگو به علائق خود و همچنین سؤالاتی که ذهنش را مشغول کرده است، می‌باشد. سؤالاتی همانند این که چطور چیزی ساخته شده، گیاهان چگونه رشد می‌کنند، چرا خورشید می‌درخشد، بدن انسان چگونه کار می‌کند، در گذشته چه اتفاقاتی روی داده است و تفاوت کشورها با یکدیگر چیست، باعث برانگیختن کنجکاوی خردسالان شده و تنها مرجعی مختص آنان همراه با محتوای مقتضی و مفاهیم قابل فهم جوابگوی آن‌ها است.

این مجموعه به‌صورت خاص برای کودکان و نوجوانان تهیه و تدوین شده است. این مجموعه فرهنگی که بارها و بارها کودکان به آن مراجعه می‌کنند، یک مرجع ضروری برای دانشمندان خردسال ما به‌حساب می‌آید؛ اما مطالب طرح شده، مجموعه به‌گونه‌ای است که حتی بزرگسالان نیز از مطالعه آن لذت خواهند برد و بسیاری از اطلاعات را جالب خواهند یافت.

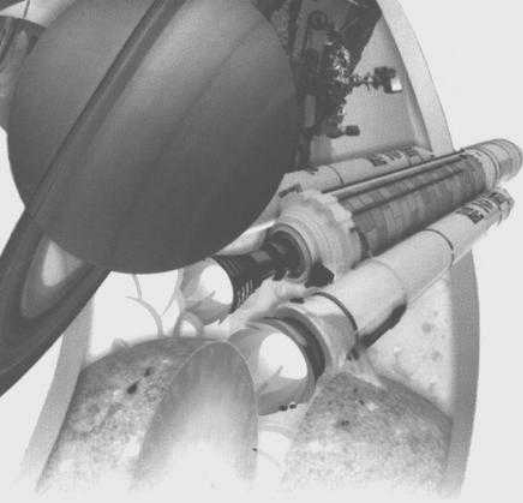
درواقع دانش سوزانی که مخاطبان اصلی این مجموعه هستند می‌توانند با مطالعه این مجموعه در هر بخش با مطالب جدیدی آشنا شوند که این امر در درجه نخست آن‌ها را به تیرگی مطالب تحصیلی مربوطه یاری می‌کند؛ دوم آنکه کودکان و نوجوانان با مطالعه این مجموعه به بی‌کرانگی علم پی برده و به تحقیق و تفحص در زمینه دلخواه خود تشویق می‌گردند؛ سوم آنکه با مطالعه این مجموعه آنان قادر خواهند بود با زمینه‌های مختلف دانش آشنا شوند و بدین‌وسیله استعداد و علاقه خود را در یک رشته خاص بیابند و نتیجه آنکه راهی صحیح را برای آینده خود انتخاب نمایند. اگر کودکان به‌طور مناسب ترغیب شده باشند، این عطش ذهن استدلالی و نکته‌سنج نسبت به دانش، باعث یک جریان پایدار درک و کشف می‌شود.

ادبیات مجموعه

زبان به‌کاررفته در نوشته‌ها می‌بایست برای نوجوانان گیرا و درعین حال غیرتخصصی باشد؛ درنتیجه ادبیات این مجموعه نسبتاً پایه است، بدین گونه که نه فنی است و نه از لحاظ ادبی سنگین. برای رسیدن به این منظور نوشته‌های فارسی به لحاظ زبانی بارها ویرایش و تصحیح شده است.

این اثر عمدتاً برای دانش‌آموزان نگارش شده است و تلاش بسیاری صورت گرفته که متن کتاب برای گروه‌های سنی متفاوت قابل استفاده باشد و ساختار ساده و به‌روز بودن این مجموعه، آن را یکی از خواندنی‌ترین مراجع زبان فارسی برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها می‌سازد. به‌لاوه توضیح زنده متون، شوق یادگیری در کودکان را به وجود می‌آورد.

چرا مصور؟

تصاویر کمک شایانی در انتقال مفاهیم کتاب به نوجوانان می‌کنند؛ بنابراین، تصاویر در سری گنج دانش نقش به‌سزایی دارند و بنا بر آن دارند که خوانندگان جوان ما مفاهیم را به‌صورت موجز و شفاف و درعین‌حال به‌صورت جذاب همراه با تصاویری گیرا و نمودارهای غنی درک نمایند.

از این‌رو بخش عظیمی از این مجموعه را عکس‌ها تشکیل می‌دهند. هدف اصلی این مجموعه آن بوده است که نوشته‌ها با به‌کارگیری آرایش تصاویر، با بهره‌برداری از تکنیک‌ها و مهارت‌های فکری و عملی لازم جهت تصویرگری چیره‌دستانه، قابل‌فهم و محسوس شوند تا بتوان دانشمندانی کوچک را پرورش داد که امید همه ما در آینده باشند.

از طرفی در تلاش خود برای بومی کردن مجموعه‌های گنج دانش، به روشی نوین از تصاویر مناسب فرهنگ کشور خود استفاده کرده‌ایم. بدان معنا که علاوه بر استفاده از تحقیقات بومی، تصاویر نیز بومی‌سازی شده‌اند.

همگام با مدرسه

امروزه بسیاری از نوجوانان از فرهنگنامه‌ها برای انجام تکالیف مدرسه و انجام تحقیق و تفحص در زمینه دلخواه خود استفاده می‌کنند. به دلیل اینکه این مجموعه منبع مناسبی برای تحقیق و تکالیف مدرسه علاوه بر افزودن به دانش عمومی کودکان محسوب می‌شود. نحوه تدوین این مجموعه روشی است که نوجوانان می‌توانند با جستجو در مقالاتی که به‌صورت مستقیم با برنامه درسی مدارس هماهنگ است، موضوعاتی را برای ارائه در سر کلاس به آموزگار خود پیشنهاد دهند و ایده‌های جذاب برای فعالیت‌ها، آزمون‌ها، پروژه‌ها و گزارش‌ها را در مدرسه تولید نمایند. به این طریق دانش‌آموز می‌تواند به روشی مشارکتی و با علاقه بیشتری به تحصیل ادامه دهد.

این سری فرهنگنامه‌های تصویری عناوین آموزشی پایه مدرسه، همانند زیست‌شناسی، شیمی، فیزیک و علوم اجتماعی را دربر می‌گیرد و جهان علم را به‌گونه‌ای هیجان‌انگیز و جذاب به دانش‌آموزان معرفی می‌کند.

ترجمه صرف اثرهای خارجی هویت ایرانی ندارد و پاسخگوی نیاز خواننده کودک و نوجوان ایرانی به‌ویژه در دوران تحولات شگرف اجتماعی، علمی و فرهنگی در ایران و جهان نیست. در نتیجه همسنگ کردن آن کتب با نیاز جوانان ایرانی و نیازهای فعلی جامعه علمی ایران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

بومی‌سازی علم به معنای منطبق کردن علوم وارداتی از غرب با بوم، زبان، فرهنگ، تمدن و آیین یک جامعه است. آنچه در رابطه با بسیاری از علوم در جامعه ما و برخی دیگر از جوامع در حال توسعه اتفاق افتاده، واردات صرف و برداشتی مقلدانه از غرب است. برخی از متفکران دنیای عرب از حذف مسلمانان اندیشمند و اختراعات و اکتشافات آن‌ها در تاریخ علم سخن به میان آورده‌اند. سوءتعبیرها و درک‌های نادرست درباره ماهیت اسلام و همین‌طور بی‌اعتنایی به فرهنگ و تمدن اسلامی، حتی در دایره‌المعارف‌ها و کتاب‌هایی که مخاطبان آن‌ها نوجوانان دانش‌آموزان هستند به‌وضوح دیده می‌شود.

بومی‌سازی این مجموعه بدان معنا نیست که به‌طور خلاصه توضیح مفاهیم آن به فراخور هر بخش، اصطلاحات درج تاریخ، فرهنگ و دانش ایران باستان، ایران پس از اسلام و ایران معاصر در دل مفاهیم اصلی دانشنامه‌ای به‌صورت هنرمندانه ذکر شود است. که این مهم مطالب کتاب را گیراتر می‌سازد.

از حقوق کودکان و نوجوانان ایرانی به شمار می‌آید که درک درستی از تاریخ کشور و اطلاعات بومی آن داشته باشند. ازجمله این اطلاعات بومی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

معرفی دستاوردهای دانشگاه‌های برتر ایران، ذکر توانایی‌های دانشجویان و

پژوهشگران ایرانی، آشنایی با تاریخچه علوم در ایران، کاربردهای بومی علوم در عرصه‌های صنعت و پزشکی، تولیدات داخلی، معرفی انجمن‌ها، پژوهشگاه‌ها، ستادها و سامانه‌های داخل کشور، اطلاعاتی ارزنده از فعالیت‌ها و آثار دانشمندان و فرهیختگان قدیم و معاصر ایران و نقش آنان در توسعه دانش بشری، آینده شغلی و آموزشی در کشور و راه‌مایی‌های لازم جهت انتخاب رشته، معرفی طبیعت، جغرافیا، گیاهان و جانوران ایران و آگاهی از تنوع زیستی و طبیعی منحصربه‌فرد ایران، مقالاتی در مورد جنبه‌های مختلف تاریخ، فرهنگ، رسوم و اساطیر ایران و اسلام متناسب با هر بخش، ارائه اطلاعات مربوط به اختراعات، اکتشافات و دستاوردهای علمی ایرانیان در تمامی زمینه‌های دانش از زمان باستان تاکنون، گنجینه‌ای برای آشنایی با تنوع زیستی، فرهنگی و علمی ایران زمین، ارائه مفاهیم، اصطلاحات، اعلام و اماکن جغرافیایی جهان اسلام و هزاران مطلب خواندنی و متنوع دیگر درباره ایران و اسلام.

پس از مطالعه این مجموعه به آنچه شکوه و عظمت ایران از دیرباز تاکنون نامیده می‌شود، به نحوی شایسته پی می‌برید. این امکان وجود دارد بسیاری از مطالبی که درباره ایران در این مجموعه می‌خوانید پیش‌تر هرگز نمی‌دانستید. درواقع این امر بر شما آشکار خواهد شد که ایرانیان در بسیاری از اکتشافات و اختراعات طلایه‌دار بوده‌اند و در زمانی بسیار کهن تمدنی درخشان داشته‌اند. آگاهی از برخی مطالب در این زمینه شما را به شگفتی وادار می‌نماید، به‌ویژه مطالبی که به اختراعات ایرانیان باستان بازمی‌گردد. خواندن این مجموعه سبب خواهد شد تا به میراث عظیمی که نیاکانمان برای ما به یادگار گذاشته‌اند با احترام بیشتری بنگریم و از پیشرفت‌های علمی امروزمان نیز آگاه خواهیم شد که امید است انگیزه‌ای شود تا با نیروی بیشتری برای اعتلای میهن خود بکوشیم.

یکی از روش‌هایی که می‌توان سطح فرهنگ یک جامعه را مورد ارزیابی قرار داد، این است که بررسی کنیم مردم آن جامعه چه میزان حقوق حیوانات را به رسمیت می‌شناسند و چه قوانینی را در مورد حیوان آزاری و همچنین نگهداری حیوانات خانگی رعایت می‌کنند؛ این موارد تنها با آگاهی و شناخت کامل از زندگی حیوانات صورت می‌پذیرد؛ داشتن آگاهی لازم از زندگی حیوانات می‌تواند کاربردهایی نیز در زمینه زیست‌شناسی داشته باشد.

این مجلد از سری مجلدات جامع ۴۰ جلدی گنج دانش یک دانشنامه کاملاً مصور و حاوی اطلاعات مفیدی از زندگی و خصوصیات حیوانات است که چیدمان مطالب به صورت فصلی-الفبایی است. مداخل هر فصل جهت سهولت فرآیند تحقیق و جستجو به صورت الفبایی مرتب شده است. هر مداخل تنها یک صفحه را به خود اختصاص داده که این ویژگی، انسجام فکری خواننده را در پی خواهد داشت. در این کتاب سعی بر آن بوده که اغلب مطالب بومی‌سازی شوند؛ بدین صورت که در مورد هر حیوان به پراکندگی و گونه‌های حیوان موردنظر در ایران نیز اشاره شده است.

▀ توضیحی در مورد اعداد

در این مجموعه برای سهولت در خواندن و زیبایی صوری جملات از «ویرگول رو به پایین» به جای ممیز و به منظور جداسازی اعداد از «ویرگول رو به بالا» استفاده شده است. به طور مثال: ۱۶٬۵۰۰ (شانزده هزار و پانصد) و ۱۸٬۰۹ (هجده و نه صدم)

▀ منابع و مآخذ

فهرست منابع و مآخذ ذکر شده در این کتب، شامل نام یک سری کتاب لاتین و فارسی و سایت‌های اینترنتی است که از جمله منابع مهم تألیف این مجموعه محسوب می‌شوند. این منابع جهت تحقیق و ارجاع دانشجویان نیز می‌تواند مورد استفاده قرار گیرند.

▀ سخن آخر

در پایان، ضمن تقدیر و تشکر از تلاش کلیه سررانی که سر تهیه این مجموعه یاورمان بودند، اذعان می‌دارد، با همه کوشش‌های به عمل آمده، از آنجاکه هیچ نگارشی خالی از نقص نیست، امید است اساتید محترم، اندیشمندان و دانشجویان عزیز ما را جهت تکمیل و تنظیم بهینه و مجدد این نوشتار یاری رسانند و نظرهای عالمانه و سنجشگری سازنده خود را جهت سیدن به متنی مطلوب و حتی المقدور جامع و کم نقص ابراز نمایند تا اگر حسن ظن دانش پژوهان به این اثر تجدید چاپ آن را اقتضای نمود، نسبت‌های بعدی به تکمیل و تقیح آن دست زنیم. پیشاپیش از عزیزانی که این موارد را متذکر شده و ما را در بهبود، تکمیل و تصحیح اطلاعات یاری رساندند، تشکر می‌نماییم.

امید است این مجموعه بتواند گامی هرچند کوچک در خدمت به جامعه تعلیم و تربیت کشور بردارد.

والسلام

دکتر بابک اعتمادی

فهرست مطالب

شماره صفحه

عناوین

۶۹.....	لک لک
۷۰.....	ماهی خورک
۷۱.....	مرغابی
۷۲.....	مرغ خانگی
۷۳.....	مرغ نوروزی

پستانداران

۷۷.....	آرمادیلو
۷۸.....	اسب
۷۹.....	اسب آبی
۸۰.....	اورانگوتان
۸۱.....	ببر
۸۲.....	بز
۸۳.....	بوقالو
۸۴.....	بونوبو
۸۵.....	پاندا
۸۶.....	پلنگ
۸۷.....	پلنگچه
۸۸.....	تاپیر
۸۹.....	تنبلی
۹۰.....	جربیل
۹۱.....	جگوار
۹۲.....	جوجه تیغی
۹۳.....	جیتا
۹۴.....	سینه خیز
۹۵.....	پنجه
۹۶.....	ر
۹۷.....	خری
۹۸.....	خرگوش
۹۹.....	خفاش
۱۰۰.....	خوک
۱۰۱.....	خوکچه هندی
۱۰۲.....	خوک خاکی
۱۰۳.....	دلفین
۱۰۴.....	راسو
۱۰۵.....	راکون
۱۰۶.....	روپاه
۱۰۷.....	زرافه
۱۰۸.....	سگ
۱۰۹.....	سگ آبی
۱۱۰.....	سمور آبی
۱۱۱.....	سنجاب
۱۱۲.....	سنجاب راه راه
۱۱۳.....	شامپانزه
۱۱۴.....	شتر
۱۱۵.....	شغال
۱۱۶.....	شیر
۱۱۷.....	صارغ
۱۱۸.....	غژگاو
۱۱۹.....	فک خزری
۱۲۰.....	فیل
۱۲۱.....	کانگورو
۱۲۲.....	کایوت

شماره صفحه

عناوین

بندپایان

۱۷.....	روانه
۱۸.....	پشه
۱۹.....	جیرجیرک
۲۰.....	حشره
۲۱.....	زنبور
۲۲.....	سخت پوستان
۲۳.....	سنجاقک
۲۴.....	سوسک حمام
۲۵.....	صد بایان و هزارپایان
۲۶.....	عقرب
۲۷.....	عنکبوت
۲۸.....	قاب بالان
۲۹.....	کرم شب تاب
۳۰.....	کک
۳۱.....	کنه
۳۲.....	مگس
۳۳.....	ملخ
۳۴.....	مورچه
۳۵.....	موریانه
۳۶.....	هیبره

پرندهگان

۳۹.....	الباتروس
۴۰.....	اکراس
۴۱.....	بابل
۴۲.....	بوقلمون
۴۳.....	پرندهگان بی پرواز
۴۴.....	پرندهگان شکاری
۴۵.....	پلیکان
۴۶.....	پنگوئن
۴۷.....	توکای سیاه
۴۸.....	جغد
۴۹.....	حواصیل
۵۰.....	دارکوب
۵۱.....	پهره
۵۲.....	سینه سرخ
۵۳.....	شاهین
۵۴.....	شترمرغ
۵۵.....	طاووس
۵۶.....	طوطی
۵۷.....	عقاب
۵۸.....	غاز
۵۹.....	غواص
۶۰.....	فلامینگو
۶۱.....	قناری
۶۲.....	قو
۶۳.....	قوش
۶۴.....	کبوتر
۶۵.....	کرکس
۶۶.....	کلاغ
۶۷.....	کوکو
۶۸.....	گنجشک

ماهی‌ها

۱۸۵	اسب دریایی
۱۸۶	اسفنج دریایی
۱۸۷	پرنده ماهی
۱۸۸	دهان گرد ماهی
۱۸۹	ستاره دریایی
۱۹۰	سفره ماهی
۱۹۱	شقایی دریایی
۱۹۲	شمشیر ماهی
۱۹۳	عروس دریایی
۱۹۴	قزل آلا
۱۹۵	کاد
۱۹۶	کیور
۱۹۷	کریل
۱۹۸	کوسه
۱۹۹	گره ماهی
۲۰۰	مار ماهی سانان
۲۰۱	ماهی آزاد
۲۰۲	ماهی تن
۲۰۳	ماهی قرمز

نرم تنان

۲۰۷	حلزون
۲۰۸	دوکفه ای‌ها
۲۰۹	کرم
۲۱۰	ماهی مرکب
۲۱۱	هشت پا

دیگر موضوعات

۲۱۵	آشیانه
۲۱۶	آکواریوم
۲۱۷	استار
۲۱۸	انجمن پشتیبانی از جانوران ایران
۲۱۹	انجمن مخالف آزمایش روی حیوانات
۲۲۰	باغ وحش
۲۲۱	بیماری‌های حیوانات
۲۲۲	پر
۲۲۳	حقوق جانوران
۲۲۴	حقوق جانوران و دین
۲۲۵	دگردیسی
۲۲۶	دم
۲۲۷	دیده بان حقوق حیوانات
۲۲۸	زنجیره غذایی
۲۲۹	سازگاری
۲۳۰	کانون دوستداران حیوانات
۲۳۱	گونه‌های در معرض خطر انقراض
۲۳۲	مناطق چهارگانه حفاظت محیط زیست ایران
۲۳۳	مهاجرت جانوران
۲۳۴	منابع لاتین و فارسی

۱۲۳	کپی
۱۲۴	کرگدن
۱۲۵	کفتار
۱۲۶	کوالا
۱۲۷	کیسه داران
۱۲۸	گاو دریایی
۱۲۹	گاو مشک
۱۳۰	گراز ماهی
۱۳۱	گره
۱۳۲	گره پالاس
۱۳۳	گرگ
۱۳۴	گند راسو
۱۳۵	گورخر
۱۳۶	گورکن
۱۳۷	گورگوزن
۱۳۸	گوریل
۱۳۹	گوزن
۱۴۰	گوسفند
۱۴۱	گیبون
۱۴۲	لاما
۱۴۳	لمور
۱۴۴	لوریس
۱۴۵	مورچه خوار
۱۴۶	موش
۱۴۷	موش صحرایی
۱۴۸	موش قطبی
۱۴۹	موش کور
۱۵۰	میمون شبگرد هندی
۱۵۱	نوک اردکی
۱۵۲	نهنگ
۱۵۳	والروس
۱۵۴	وشق
۱۵۵	ول
۱۵۶	ولورین
۱۵۷	همستر

خزندگان

۱۶۱	آفتاب پرست
۱۶۲	آناکوندا
۱۶۳	الیگاتور
۱۶۴	ایگوانا
۱۶۵	دایناسور
۱۶۶	کروکودیل
۱۶۷	گرزه مار
۱۶۸	لاک پشت
۱۶۹	مار بیتون
۱۷۰	مار دریایی
۱۷۱	مار زنگی
۱۷۲	مار کبرا
۱۷۳	مار مرجانی
۱۷۴	مارمولک
۱۷۵	مارمولک خانگی

دوزیستان

۱۷۹	سمندر
۱۸۰	قورباغه
۱۸۱	وزغ